

**Національний аерокосмічний
університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
Гуманітарно-правовий факультет
Кафедра права (702)**

**АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО
(силабус навчальної дисципліни)**

Галузь знань	08 право
Спеціальність	081 Право
Освітня програма	Право
Форма навчання	Денна
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання	Українська
Курс / семестр	4 курс, 6 семестр
Кількість кредитів ЄКТС	5
Кількість модулів	1
Кількість змістовних модулів	1
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції: 24 год. Практичні/семінарські: 24 год. Самостійна робота: 102 год.
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Факультет	Гуманітарно-правовий факультет
Кафедра	Кафедра права (702)
Викладач	Стародубцев Андрій Андрійович, д.ю.н., доцент Філіпенко Наталія Євгенівна, к.ю.н., доцент
Контакти викладача	n.filipenko@khai.edu
Посилання на курс в Mentor	https://mentor.khai.edu/course/view.php .
Консультації	Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру кожного вівторка та п'ятниці з 14.00 до 15.30 в кабінеті № 205. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

ОПИС КУРСУ

Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс призначено для слухачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (денна форма навчання). Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб підготувати студентів-правників з метою розвитку їх професійної компетенції у сфері адміністративного судочинства. Тому у курсі представлено як огляд концепцій адміністративної юстиції так і питання про порядок здійснення адміністративного судочинства судами, учасників адміністративного процесу, системи адміністративних судів та їх юрисдикція, підсудність та підвідомчість справ адміністративним судам та судові рішення в адміністративному процесі а також набір процесів та інструментів, які потрібні для отримання практичних навиків для грамотного правозастосування, складення

**Національний аерокосмічний
університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
Гуманітарно-правовий факультет
Кафедра права (702)**

процесуальних документів, ознайомлення з практикою застосування адміністративними судами законодавства, оволодіння достатнім рівнем правової культури і правосвідомості для забезпечення прав, свобод та інтересів суб'єктів правовідносин у сфері адміністративного судочинства.

Курс передбачає проведення очних лекцій, практик, семінарів-консультацій з тематики курсу за участю викладача і самостійну роботу студентів з постійним консультуванням, методичної та організаційної підтримки в дистанційному режимі. В курсі передбачена робота в форумах, участь в дистанційних семінарах, виконання практичних завдань, практикумів, контрольних завдань, написання есе та складання дайджестів, проведення комп'ютерного тестування. Вивчення курсу супроводжується розробкою викладачами тестів з навчальної дисципліни. Після закінчення навчання тести використовуються викладачем для навчання та контролю навчальної діяльності студентів.

Мета навчальної дисципліни: вивчення ролі та місця адміністративних судів у системі правосуддя України, а також механізму судового захисту прав та законних інтересів суб'єктів права у сфері публічних відносин. Студент має опанувати знання щодо компетенції адміністративних судів та підсудності справ, порядку здійснення судового розгляду адміністративного позову, процедури апеляційного та касаційного оскарження, особливостей розгляду окремих категорій справ тощо.

У відповідності до мети формулюються наступні **завдання**:

- засвоєння основних теоретико-правових положень, що стосуються: сутності, предмета та принципів адміністративного судочинства, структури та компетенції адміністративних судів, підсудності адміністративних справ, правового статусу суб'єктів адміністративного судочинства, порядку подання адміністративного позову, порядку розгляду адміністративного позову судами першої інстанції, порядок апеляційного оскарження, особливостей здійснення касаційного провадження в адміністративних справах, особливостей здійснення адміністративного провадження за окремими категоріями справ;
- оволодіння основними професійними навичками з адміністративного судочинства;
- впровадження організаційних і технічних заходів з метою покращення адміністративного судочинства;
- надання студентам практичних навичок з питань діяльності адміністративних судів та процедури забезпечення адміністративного позову;
- сформулювати вміння самостійно застосовувати отриманні знання з адміністративного судочинства при вирішенні конкретних судових справ.
- набуття навичок застосування отриманих теоретичних знань з адміністративного судочинства в практичній діяльності;
- вивчення світової моделі адміністративної юстиції тощо.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

**Національний аерокосмічний
університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
Гуманітарно-правовий факультет
Кафедра права (702)**

Загальні компетентності (ЗК).

- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Фахові компетентності (ФК).

— ФК 7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

— ФК 8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

— ФК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

— ФК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

— ФК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

— ФК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

— ФК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання:

— ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

— ПРН 2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

— ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

— ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

— ПРН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

— ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

— ПРН 7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.

— ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного

— та всебічного встановлення певних обставин.

— ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

— ПРН 10. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» Гуманітарно-правовий факультет Кафедра права (702)

- ПРН 11. Володіти базовими навичками риторики.
- ПРН 12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.
- ПРН 13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.
- ПРН 14. Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.
- ПРН 15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.
- ПРН 16. Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами, необхідними у професійній діяльності.
- ПРН 17. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.
- ПРН 18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.
- ПРН 19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних
 - галузей права.
- ПРН 20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
- ПРН 21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.
- ПРН 22. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.
- ПРН 23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	у тому числі				
	Усього	Лек.	Пр.	Лаб.	С.р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1.					
Змістовий модуль 1.					
Тема 1. Адміністративна юстиція. Завдання адміністративного судочинства. Законодавство про адміністративне судочинство.	14	2	2	-	10
Тема 2. Принципи та предмет адміністративного судочинства.	14	2	2	-	10
Тема 3. Система адміністративних судів. Адміністративна юрисдикція.	15	2	2	-	11

**Національний аерокосмічний
університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
Гуманітарно-правовий факультет
Кафедра права (702)**

Підсудність адміністративних справ					
Тема 4. Учасники адміністративного процесу.	16	2	2	-	12
Тема 5 Адміністративний позов.	19	4	4	-	11
Тема 6. Докази й доказування в адміністративному процесі.	18	2	4	-	12
Тема 7. Проходження справи в адміністративному суді.	16	2	2	-	12
Тема 8. Судові рішення в адміністративних справах та особливості їх виконання	18	4	2	-	12
Тема 9. Особливості розгляду і вирішення спорів, віднесених до юрисдикції адміністративних судів	18	4	2	-	12
Модульний контроль	2	-	2	-	-
Разом за змістовним модулем	2	24	22	-	102
Усього годин	150	24	24	-	102

Програма навчальної дисципліни

**Тема 1. Адміністративна юстиція. Завдання адміністративного судочинства.
Законодавство про Адміністративне
судочинство**

Поняття адміністративної юстиції. Конституційна основа адміністративної юстиції України. Спрямованість адміністративної юстиції. Завдання адміністративного судочинства. Предмет судового розгляду в адміністративних справах. Правова основа діяльності судів щодо розгляду і вирішення адміністративних справ.

Тема 2. Принципи та предмет адміністративного судочинства

Загальне поняття принципів адміністративного судочинства. Загальні та галузеві принципи адміністративного судочинства. Верховенство права. Законність. Рівність усіх учасників адміністративного процесу перед законом і судом. Змагальність сторін, диспозитивність та офіційне з'ясування всіх обставин у справі. Гласність і відкритість адміністративного процесу. Забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішень адміністративного суду. Обов'язковість судових рішень.

**Тема 3. Система адміністративних судів. Адміністративна юрисдикція.
Підсудність адміністративних справ**

Поняття підсудності адміністративної справи. Предметна підсудність. Правила предметної підсудності. Альтернативна підсудність. Територіальна підсудність. Правила територіальної підсудності. Інстанційна підсудність. Наслідки порушення правил підсудності.

Тема 4. Учасники адміністративного процесу

Адміністративна процесуальна правосуб'єктність. Адміністративна процесуальна правоздатність. Адміністративна процесуальна дієздатність. Позивач. Відповідач. Треті особи. Представники. Судовий розпорядник. Секретар судового засідання. Диспозитивні

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» Гуманітарно-правовий факультет Кафедра права (702)

права. Змагальні права. Свідок. Експерт. Перекладач. Спеціаліст.

Тема 5. Адміністративний позов

Поняття адміністративного позову. Вимоги, які містяться у адміністративному позові. Форма та зміст адміністративного позову. Права позивача, стосовно дій з адміністративним позовом. Відкриття провадження в адміністративній справі. Залишення позовної заяви без руху, повернення позовної заяви. Відмова у відкритті провадження в адміністративній справі. Забезпечення адміністративного позову. Судовий розгляд справи.

Тема 6. Докази й доказування в адміністративному процесі

Поняття доказів. Належність та допустимість доказів. Обов'язок доказування. Забезпечення доказів. Способи забезпечення доказів. Підстави для звільнення від доказування. Оцінка доказів. Види доказів.

Тема 7. Проходження справи в адміністративному суді

Перша інстанція. Звернення з адміністративним позовом і відкриття провадження в адміністративній справі. Підготовче провадження. Судовий розгляд. Ухвалення судового рішення.

Апеляційна інстанція. Апеляційне оскарження. підготовка адміністративної справи до апеляційного розгляду. Апеляційний розгляд. Ухвалення судового рішення.

Касаційна інстанція. Касаційне оскарження. Підготовка адміністративної справи до касаційного розгляду. Касаційний розгляд. Ухвалення судового рішення.

Перегляд судових рішень за винятковими обставинами.

Перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами.

Тема 8. Судові рішення в адміністративних справах та особливості їх виконання

Різновиди постанов суду. Різновиди ухвал суду. Форми судових рішень. Стадії процесу ухвал судових рішень. Набрання судовим рішенням законної сили. Порядок виконання судового рішення в адміністративній справі. Повноваження суду при виконанні судового рішення. Питання, які вирішує суд при виконанні судових рішень. Відповідальність за невиконання судових рішень.

Тема 9. Особливості розгляду і вирішення спорів, віднесених до юрисдикції адміністративних судів

Компетенція адміністративних судів. Спори щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень. Предмет оскарження. Дії (бездіяльність) суб'єкта владних повноважень. Критерії оцінювання рішень дій, бездіяльності суб'єктів владних повноважень.

Спори з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби. Компетенційні спори та спори, що виникають з адміністративних договорів. Спори за адміністративним позовом суб'єкта владних повноважень до фізичних чи юридичних осіб. Вибірчі спори.

Матеріально-технічне (програмне) забезпечення дисципліни (за необхідності)

Сторінка курсу на
платформі **Mentor**
(персональна навчальна

На сайті НАУ розміщено курс «Адміністративне
судочинство», який включає: лекції, практичні завдання,
ситуаційні завдання, презентації, рекомендовану література та

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» Гуманітарно-правовий факультет Кафедра права (702)

система)	законодавство. https://mentor.khai.edu/course/view.php .
Методи контролю Під час вивчення дисципліни застосовується поточний, модульний та підсумковий контроль. Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня навчальних досягнень під час семінарських, практичних занять та якості виконання індивідуальної і самостійної роботи та передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок студентом з кожного окремого модуля навчальної дисципліни. Поточний контроль – проведення семінарських занять, відпрацювання академічних заборгованостей. Поточний контроль під час проведення семінарських занять передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок студентом з кожного окремого навчального (змістового) модуля навчальної дисципліни та їх корекцію. Прозорість оцінювання рівня знань студентів забезпечується чіткими критеріями. Модульний контроль – визначає якість виконаної студентом навчальної роботи з певного навчального (змістового) модуля та оцінюється за сукупними підсумками поточної успішності, включаючи виконану індивідуальну, самостійну та модульну контрольну роботу. Підсумковий контроль – виставляється як сума балів з усіх модулів навчальної дисципліни та обраховується, як правило, як середнє арифметичне складових модулів. По закінченню вивчення навчальної дисципліни студент складає семестровий залік (I семестр) та семестровий екзамен (II семестр).	
Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти Досягненню ними належного рівня компетентності, який за підсумками навчання визначається за такими критеріями: Відмінний рівень компетентності (90-100): студент має системні знання, глибоко і повно засвоїв увесь навчальний матеріал, в якому легко орієнтується, володіє категоріально-понятійним апаратом, вмів пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Може навести особливості інтерпретації правових явищ в різних теоріях, загальне та відмінне в різних позиціях вчених, як в національному так і міжнародному та європейському праві (в межах часу, предмету, простору). Здатен обґрунтувати перспективи розвитку правових явищ в Україні. Відповідь надається на основі знань державних програм, концепцій, проектів нормативно-правових актів, а також наукових джерел. Добрий рівень компетентності (75-89): студент має ґрунтовні знання навчального матеріалу, але під час відповіді допускає незначні помилки. Володіє категоріально-понятійним апаратом та здатен використовувати знання для вирішення практичних завдань. Може охарактеризувати склад (зміст) явища (або внутрішню побудову явища) та його елементів. Може обґрунтувати призначення явища, яке конкретизується у його функціях (напрямках впливу на інші явища). Може навести подібність та відмінність з іншими спорідненими та протилежними явищами. Відповідь надається за декількома джерелами навчальної літератури, з посиланням на нормативно-правові акти та наведенням прикладів. При відтворенні знань застосовує продуктивний тип мислення.	

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» Гуманітарно-правовий факультет Кафедра права (702)

Достатній рівень компетентності (60-74): студент має базові знання з навчальної дисципліни. Формулює юридичні поняття, класифікаційні критерії, але допускає інтерпретаційні помилки. Може виокремити ознаки явища та їх охарактеризувати (рис, властивості, аспекти). Відповідь надається за одним джерелом навчальної літератури. При відтворенні знань застосовує репродуктивний тип мислення, відсутнє системне викладення навчального матеріалу. Не вміє доказово обґрунтовувати свої судження, допускає неточності при використанні знань для вирішення практичних завдань.

Недостатній рівень компетентності (0-59): студент має фрагментарні знання, що базуються на попередньому досвіді, але не здатен формулювати визначення понять, класифікаційні критерії та тлумачити їхній зміст, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.

Відповідно до п. 3.2. Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів у Національному аерокосмічному університеті ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» студенту можуть призначатися бали за інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, які нараховуються та можуть бути враховані у загальній оцінці за семестр. Бали зокрема можуть призначатися за такі активності, пов'язані з навчальною дисципліною, як:

- участь у науковому комунікативному заході (конференції, семінарі, круглому столі тощо) із написанням тез наукової доповіді за предметом навчальної дисципліни (20 балів);
- участь у другому турі Всеукраїнської олімпіади відповідного напрямку 20 балів);
- участь (прослуховування) не менше у 5 вебінарах, пов'язаних з навчальною дисципліною (3-15 балів);
- участь у тренінгу, пов'язаному з навчальною дисципліною (15 балів);
- проходження он-лайн курсу, пов'язаного з навчальною дисципліною (20 балів);
- участь та отриманні рейтингового місця у тематично пов'язаному із предметом навчальної дисципліни студентському конкурсі (30 балів);
- розробка та створення дидактичного матеріалу за тематикою предмету навчальної дисципліни (15 балів) (підтвердження - дидактичний матеріал);
- проведення правоосвітнього заходу із учнями шкіл та інших навчальних закладів за тематикою навчальної дисципліни (20 балів);
- написання реферату (5 балів);
- участь у не менше 3 заходах, що проводяться студентськими професійними об'єднаннями за спеціальністю (5-15 балів);
- інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, за попереднім погодженням із науково-педагогічним працівником, який викладає навчальну дисципліну.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

**Національний аерокосмічний
університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
Гуманітарно-правовий факультет
Кафедра права (702)**

Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування студентами результатів вивчення дисципліни «Теорія держави і права» є:

- усний виступ;
- виконання письмового завдання;
- тестування;
- есе, дайджест;
- реферат;
- складання словника основних термінів, що визначені програмою курсу;
- ведення опорного конспекту лекцій;
- письмова самостійна робота;
- інші види навчально-наукової роботи (участь у гуртках, наукових конференціях тощо);
- підсумкова модульна робота;
- комплексна контрольна робота;
- залік;
- екзамен.

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКА КУРСУ

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Дотримання вимог академічної доброчесності студентами під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни студенти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених «Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>). Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» Гуманітарно-правовий факультет Кафедра права (702)

домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються «Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenty/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій;
2. Навчально-методичний забезпечення дисципліни (НМКД);
3. Матеріали для самостійної роботи студентів;
4. Інтернет-сторінки міжнародних та регіональних органів.

Рекомендована література

Законодавство

1. Конституція України: Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст. 141.
2. Кодекс адміністративного судочинства України. Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 35-36, № 37, ст.446. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.
3. Про Вищу раду правосуддя. Закон України. Відомості Верховної Ради, 2017, № 7-8, ст.50. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#n657>.
4. Про судоустрій і статус суддів. Закон України. Відомості Верховної Ради, 2016, № 31, ст.545. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.
5. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : Закон України № 3781-III від 23.12.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. 1994 р. № 11. Ст. 50.
6. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996// Відомості Верховної Ради України, 1996. № 47. Ст. 256.
7. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні : Указ Президента України № 810 від 22.07.1998 р. // Офіційний вісник України. 1999. № 21. Ст. 943.
8. Про практику застосування адмінсудами окремих положень КАС України під час розгляду адміністративних справ. Постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України від 06.03.2008. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002760-08#Text>.

Основна (базова) література:

1. Адміністративна юстиція. Адміністративне судочинство : Навч. посіб. // Запорізький нац. ун-т. МОН України; За заг.ред. Т.О. Коломєць, Г.Ю. Гулевської. Київ : Істина, 2007 р. 151 с.
2. Адміністративне судочинство : Підручник // Мін-во освіти і науки України. Держ. вищий навч. заклад "Запорізький нац. ун-т"; За заг. ред. Т.О.Коломєць. Київ: Істина, 2011 р. 300 с.
3. Адміністративне судочинство : Підручник // МОН України. Держ ВНЗ "Запорізький нац. ун-т"; За заг. ред. Т.О.Коломєць. Київ-Запоріжжя: Істина, 2009 р. 342 с.
4. Адміністративне судочинство : Підручник для студ ВНЗ // Держ. вищий навч. закл. "Запорізький нац. ун-т" МОН України; За ред. Т.О.Коломєць. Київ : Істина, 2009 р. 252 с.
5. Адміністративне судочинство України : Підручник // Вищий Адміністративний Суд

**Національний аерокосмічний
університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
Гуманітарно-правовий факультет
Кафедра права (702)**

України; За заг. ред. О.М.Пасенюка. Київ : Юрінком Інтер, 2017 р. – 670с.

6. Бевзенко В. М. Адміністративні суди України: Навчальний посібник. К.: Алерта; КНТ, 2006. 271 с.

7. Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. Адміністративне право України. Повний курс: підручник. Харків, 2018. 466 с.

8. Картузова І.О. Адміністративне процесуальне право України : навч.- метод. посіб. / К. : Фенікс, 2016. 400 с.

9. Ківалов С. В. Курс адміністративного процесуального права України : підручник. Загальна частина. О. : Фенікс, 2014. 342 с.

10. Коломоець Т.О. , Колпаков В.К. Адміністративне право України: словник термінів. К.: Ін Юре, 2014. 520 с.

11. Комзюк А.Т., Бевзенко В.М., Мельник Р.С. Адміністративний процес України: навчальний посібник. Київ: Прецедент, 2007. 613 с.

12. Кузьменко О.В., Гуржій Т.О. Адміністративно-процесуальне право України: підручник . К.: Атіка, 2007. 416 с.

13. Мельник Р.С. Адміністративне право України (у схемах та коментарях): навч.посіб. Київ: Юрінком Інтер ; Буква Закону, 2018. 344 с.

14. Мінка Т.П., Алфьоров С.М., Миронюк Р.В. Адміністративне процесуальне право: навч.посіб. Х.:Право, 2013. 352 с.

15. Нечитайло О.М. Адміністративне судочинство України: теорія та практика : монографія. К. : Компанія "ВАІТЕ", 2015. 288 с.

16. Писаренко Н.Б. Адміністративне судочинство : навч. посіб. Х. : Право, 2016. 312 с.

17. Посібник з основ адміністративного судочинства (для юридичних факультетів та юридичних клінік). К., 2006. 126 с.

18. Бандурка А.М., Тищенко Н.М. Адміністративний процес: Навчальний посібник. К., 2001.

Додаткова (допоміжна) література:

1. Адміністративна відповідальність : навч. посіб. для студ.ВНЗ // МОН України. Держ. вищий навч. заклад "Запорізький нац. ун-т"; За заг. ред. Т.О. Коломоець. Київ : Істина, 2011. 184 с.

2. Адміністративна відповідальність в Україні : Навчальний посібник // МВС України. Університет ВС; За ред. А.Т.Комзюка. Харків, 1998 р. 77 с.

3. Адміністративна відповідальність за правопорушення, що посягають на здійснення народного волевиявлення та встановлений порядок його забезпечення : навч.посіб./ В.Д.Сущенко, С.Ф.Константинов, Ю.О.Єрмаков, І.О.Луговий, С.А.Мозоль // МВС України. НАВС. К, 2012 р. 183 с.

4. Адміністративна реформа для людини (Науково-практичний нарис) //Науковий вісник НАВСУ. 2000. Вип.2. // Центр політико-правових реформ; За заг. ред. І.Б.Коліушка. Київ, 2001. 71 с.

5. Адміністративне право України : Підручник для студ. юрид. вузів // МО України. Нац. юрид. академія України ім. Я.Мудрого; За ред. Ю.П.Битяка. Харків : Право, 2000. 527 с.

**Національний аерокосмічний
університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
Гуманітарно-правовий факультет
Кафедра права (702)**

6. Битяк Ю. Адміністративне судочинство як форма забезпечення верховенства права і законності // Право України. 2011. № 4. С.4-11.
7. Бюлетень законодавства і юридичної практики. Законодавство України про адміністративну відповідальність з 2007. Київ : Юрінком Інтер, 2007 р. 234 с.
8. Коментар судової практики в кримінальних та адміністративних справах : Постанови Пленуму Верховного Суду України (1995-1997) // Верх. Суд України; Відп. ред. В.Т.Маляренко. К. : Юрінком Інтер, 1998 р. 288 с.
9. Кузьменко О.О.В. Теоретичні засади адміністративного процесу: Монографія. К.: Атіка, 2005.
10. Куйбіда Р.О. Реформування правосуддя в Україні: стан і перспективи. К.: Атіка, 2004.
11. Пасенюк О. Становлення адміністративної юстиції в Україні та адміністративне право // Право України. 2005. №7.
12. Педько Ю.С. Становлення адміністративної юстиції України: Монографія. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2003. 208 с.
13. Перепелюк В.Г. Адміністративне судочинство: проблеми практики. К.: Конус-Ю, 272 с.
14. Перепелюк В.Г. Адміністративний процес. Загальна частина: Навчальний посібник. Чернівці: Рута, 2003.
15. Проблеми теорії та практики адміністративної юстиції: зб.наук.статей/ Смокович м.І., Цуркан М.І., Перепелюк В.Г. та ін. К.: Юрінком Інтер, 2012.
16. Співак М.В. Адміністративно-деліктне право. Адміністративний процес. Адміністративне судочинство. Обіг наркотиків в Україні. Київ, 2013.
17. Стефанюк В.С. Судовий адміністративний процес. арків: «КОНСУМ», 2003.
18. Юшкевич О. Г. Основи адміністративного судочинства: навчально-тренінговий посібник / О.Г. Юшкевич, Р.С. Мельник. Х. : НікаНова, 2012. 266 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
2. Урядовий портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
3. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: reyestr.court.gov.ua/
4. Інформаційна правова система ЛІГА:ЗАКОН. URL: <http://lz.ligazakon.ua/ua/>
5. Юридична бібліотека Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/info_law.html.